

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

МІСЯЦЬ ПОДОЛАННЯ ТУБЕРКУЛЬОЗУ: РОЛЬ ЦЕНТРІВ КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ

Яна Терлеєва,

Керівник відділу управління та протидії туберкульозу

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ГЛОБАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ТБ

ТБ є хворобою, якій можна запобігти і зазвичай вилікувати

Проте у 2022 році **туберкульоз був другим за популярністю у світі причиною смерті**, після COVID-19, і майже вдвічі більше смертей через ВІЛ/СНІД

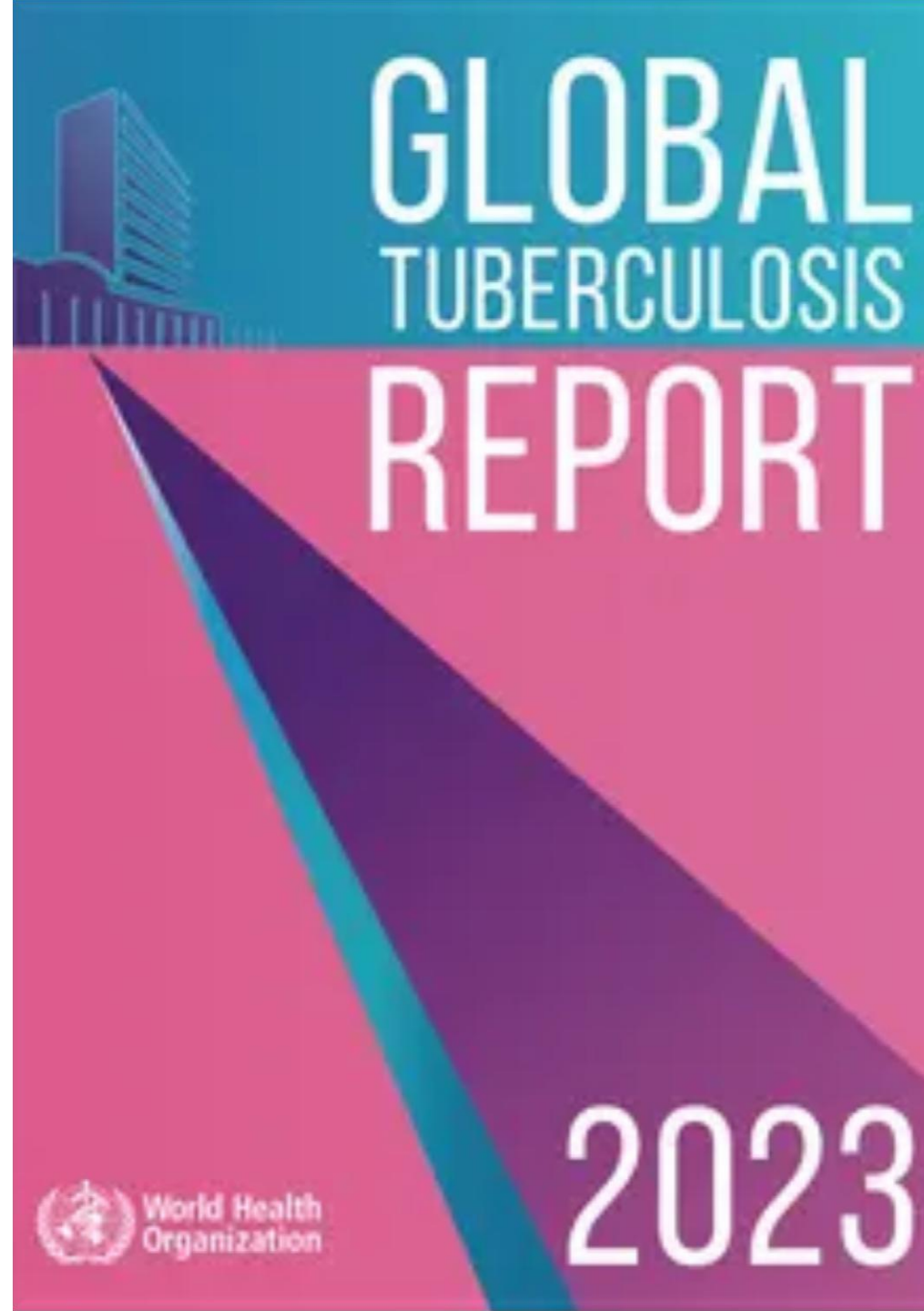
Більше **10 мільйонів** людей продовжують щороку хворіти на ТБ

Рівень захворюваності на ТБ (нових випадків на 100 тис. населення за рік) зріс на **3,9%**

У світі спостерігалось **значне відновлення виявлення ТБ у 2022 році, після 2 роки збоїв, пов'язаних з COVID**

У 2022 році в усьому світі **ТБ спричинив приблизно 1,30 мільйона смертей**, у тому числі **167 000** людей з ВІЛ

Необхідно покласти край глобальній епідемії ТБ до 2030 року - ціль, яка була прийнята усіма державами-членами ООН і ВООЗ

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ПИТАННЯ ТУБЕРКУЛЬОЗУ НА ВИСОКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ РІВНІ

2023 рік є знаковим для всієї світової спільноти, яка працює у напрямку подолання туберкульозу

22 вересня у м. Нью-Йорк (США) відбулась вдруге після 2018 року **Нарада високого рівня Генеральної Асамблеї ООН з питань боротьби з туберкульозом**, де було представлено політичну декларацію

«Розвиток науки, фінансів та інновацій, а також використання їхніх переваг для негайного припинення глобальної епідемії туберкульозу, зокрема, шляхом забезпечення справедливого доступу до профілактики, діагностики, лікування туберкульозу»

У декларації **держави-члени зобов'язалися вжити всеосяжних заходів**, спрямованих на боротьбу з ТБ та супутніми захворюваннями, а також на соціальні та економічні детермінанти епідемії, а також захист та **забезпечення прав людини та людської гідності**

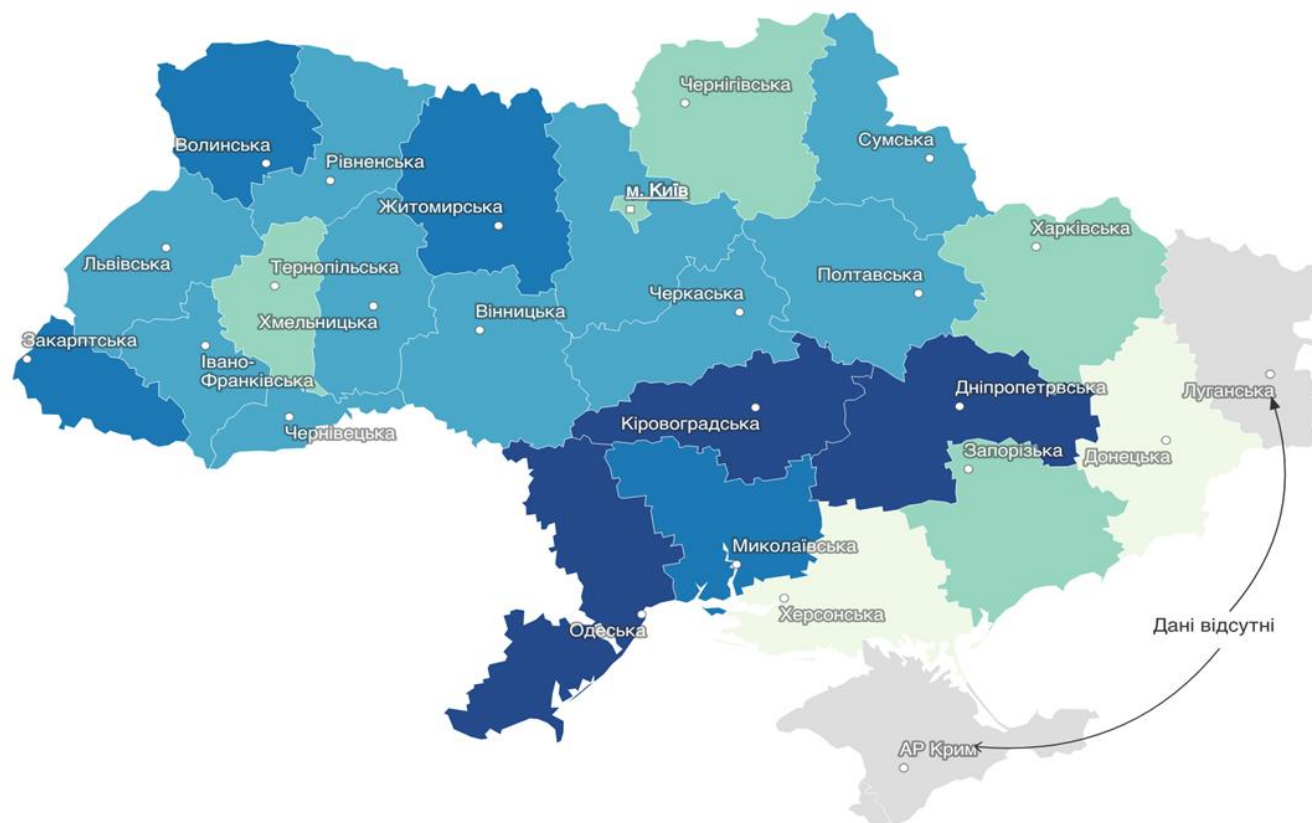

СИТУАЦІЯ ЩОДО ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ТБ НА 100 ТИС. НАСЕЛЕННЯ ЗА 2023 РІК

< 20 20–40 40–60 60–80 ≥ 80

За даними ВООЗ останні кілька років Україна досягла значного прогресу за індикаторами ВООЗ

Із 2005 р. показники захворюваності ТБ та смертності від ТБ стабільно знижувалися

Середньорічне зниження захворюваності ТБ за останні п'ять років становило 4,1%, а смертності — 3,2%

Різке зниження захворюваності у 2020 р. у порівнянні з 2019 р. (-30,5%) відбулося переважно через порушення надання рутинних послуг із охорони здоров'я під час пандемії COVID-19

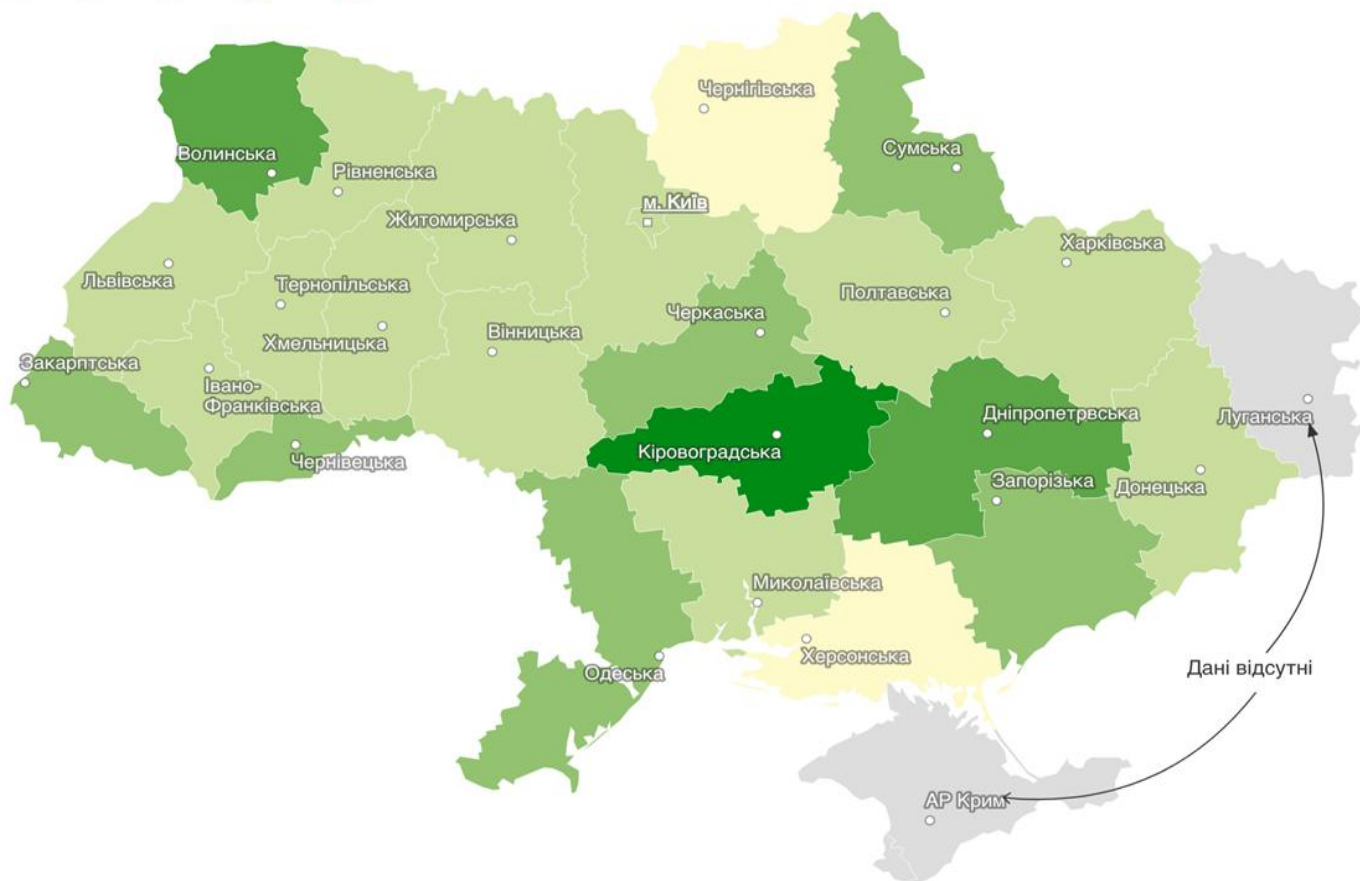
Після такого зниження у 2020 р. частота повідомлення зросла на 5,2% у 2021 р.

За 2023 рік захворіло **19 852** людей або 48 на 100 тис нас, **захворюваність зросла на 7 %**

СИТУАЦІЯ ЩОДО ЗАХВОРЮВАНOSTI НА ТУБЕРКУЛЬОЗ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ

< 2 2-10 10-20 20-50 ≥ 50

Показник захворюваності на ТБ серед дітей склав **10,4** на 100 тисяч населення

Абсолютна кількість випадків ТБ у дітей віком 0-14 років зросла з 450 до 639 випадків у порівнянні до кількості у минулому році

Збільшення частки випадків ТБ у дітей віком 0-14 років серед загальної кількості випадків ТБ з 2,4% у 2022 році до **3,2%** у 2023 році

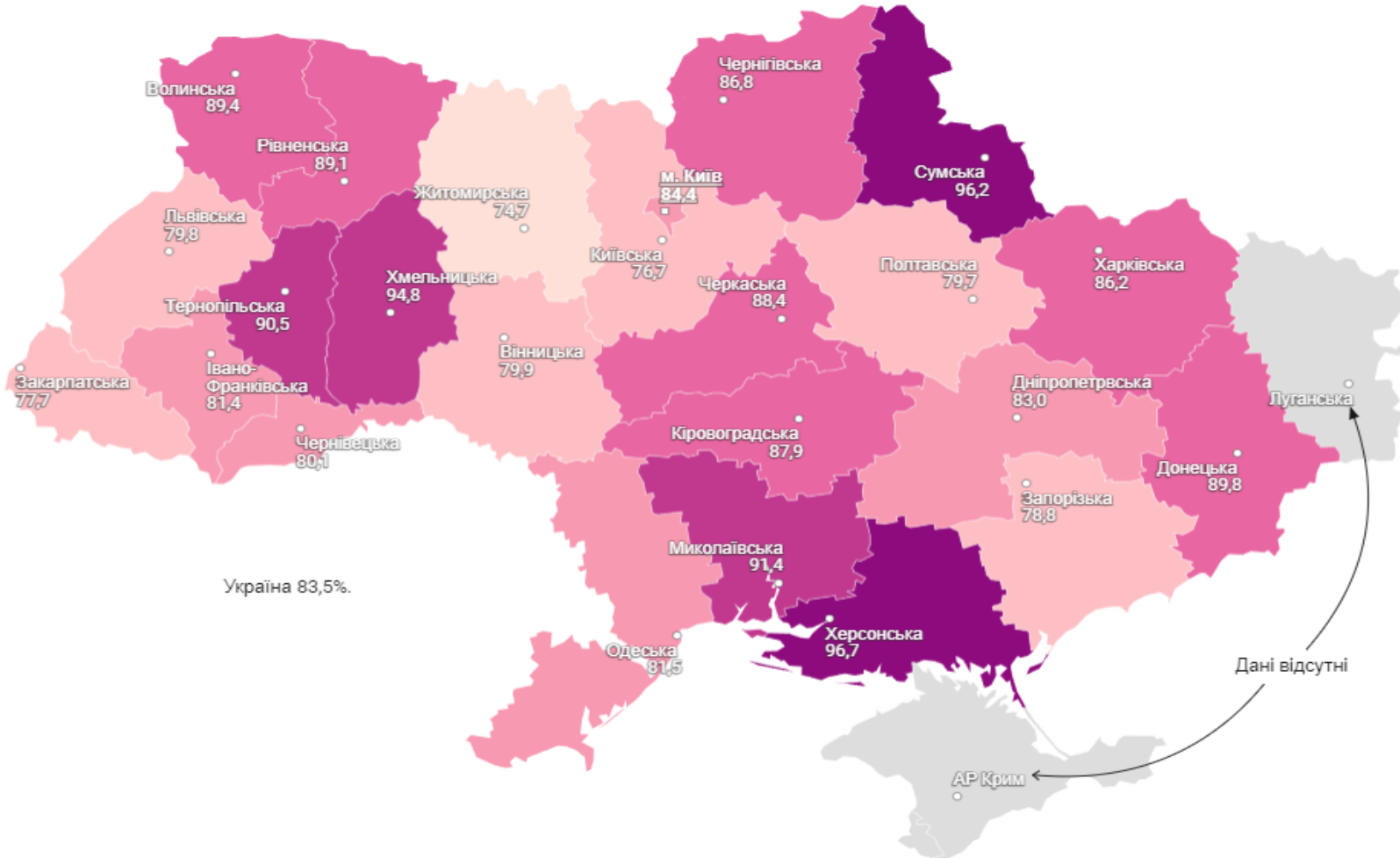
Зростання захворюваності на **40,5%** порівняно з аналогічним періодом минулого року

Проте вдвічі недовиявляється ТБ за оцінками ВООЗ

ОХОПЛЕННЯ ЩЕПЛЕННЯМ ПРОТИ ТУБЕРКУЛЬОЗУ (БЦЖ)

< 76 76-80 80-85 85-90 90-95 ≥ 95

ГРУПИ ПІДВИЩЕНОГО РИЗИКУ РОЗВИТКУ ТБ

- ✓ діти і дорослі, які живуть з ВІЛ
- ✓ контактні діти і дорослі
- ✓ особи, які працюють або працювали в минулому у виробничих умовах із впливом діоксиду кремнію
- ✓ особи, які перебувають в місцях позбавлення волі, або тільки звільнились
- ✓ медичні працівники
- ✓ особи з вперше виявленими фіброзними змінами легень, які не отримували лікування від ТБ
- ✓ особи з захворюваннями, що призводять до ослаблення імунітету
- ✓ особи, які зловживають алкоголем чи вживають наркотики
- ✓ мігранти, в тому числі ВПО
- ✓ військовослужбовці
- ✓ особи, які перебувають за межею бідності
- ✓ особи без визначеного місця проживання
- ✓ особи, які раніше лікувались від ТБ
- ✓ особи з хронічними респіраторними захворюваннями
- ✓ особи із захворюванням на пневмонію
- ✓ курці
- ✓ особи із дефіцитом харчування або особи з індексом маси тіла ≤ 18
- ✓ особи із гастректомією або шлунково-кишковим шунтуванням
- ✓ особи із хронічною нирковою недостатністю
- ✓ особи старші 60 років
- ✓ породілі
- ✓ особи, які перебувають у ЗОЗ психо-неврологічного профілю
- ✓ особи, які живуть у притулках

СИСТЕМАТИЧНИЙ СКРИНІНГ НА ТБ

Скринінгове анкетування

при кожному візиті

Радіологічне дослідження ОГК

1 раз/рік

Xpert MBT/Rif®(Ultra)

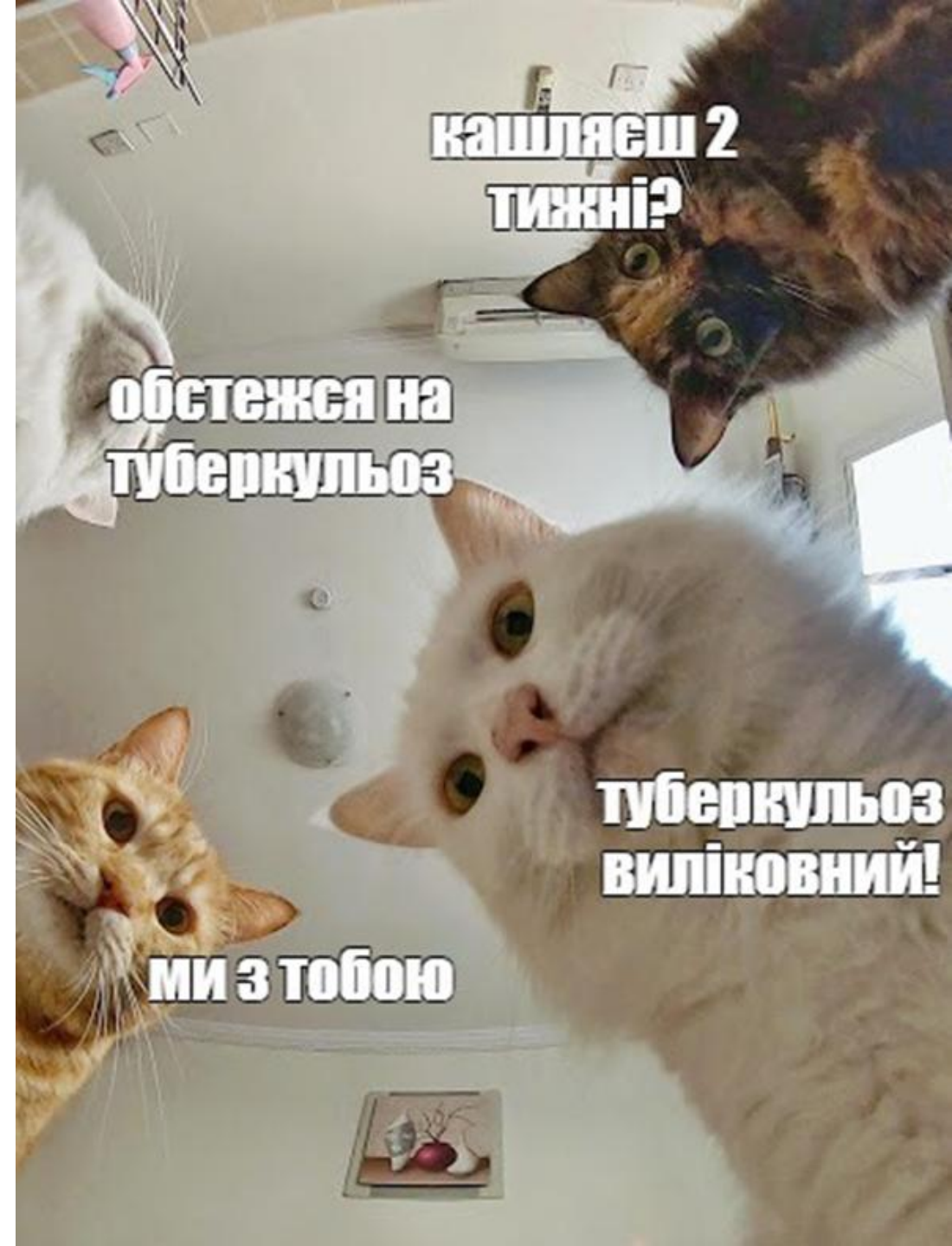
за показами

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ОСНОВНІ СИМПТОМИ ТУБЕРКУЛЬОЗУ:

- кашель понад 2 тижні
- підвищена температура тіла понад 7 днів
- утруднене дихання
- біль у грудях
- поганий апетит, постійна слабкість
- безпричинна втрата ваги
- підвищена пітливість, особливо вночі
- кровохаркання (наявність крові у мокротинні, що виділяється при кашлі)

У КОГО ДІАГНОСТУЄМО ТА ЛІКУЄМО ТБ - ІНФЕКЦІЮ?

- ✓ контакти індексного випадку з бактеріовиділенням
- ✓ люди, які живуть з ВІЛ
- ✓ особи, яким планується призначити лікування інгібіторами ФНП-а, діаліз, трансплантація органів або кісткового мозку
- ✓ пацієнти із силікозом

ВИКЛЮЧЕННЯ АКТИВНОГО ТБ

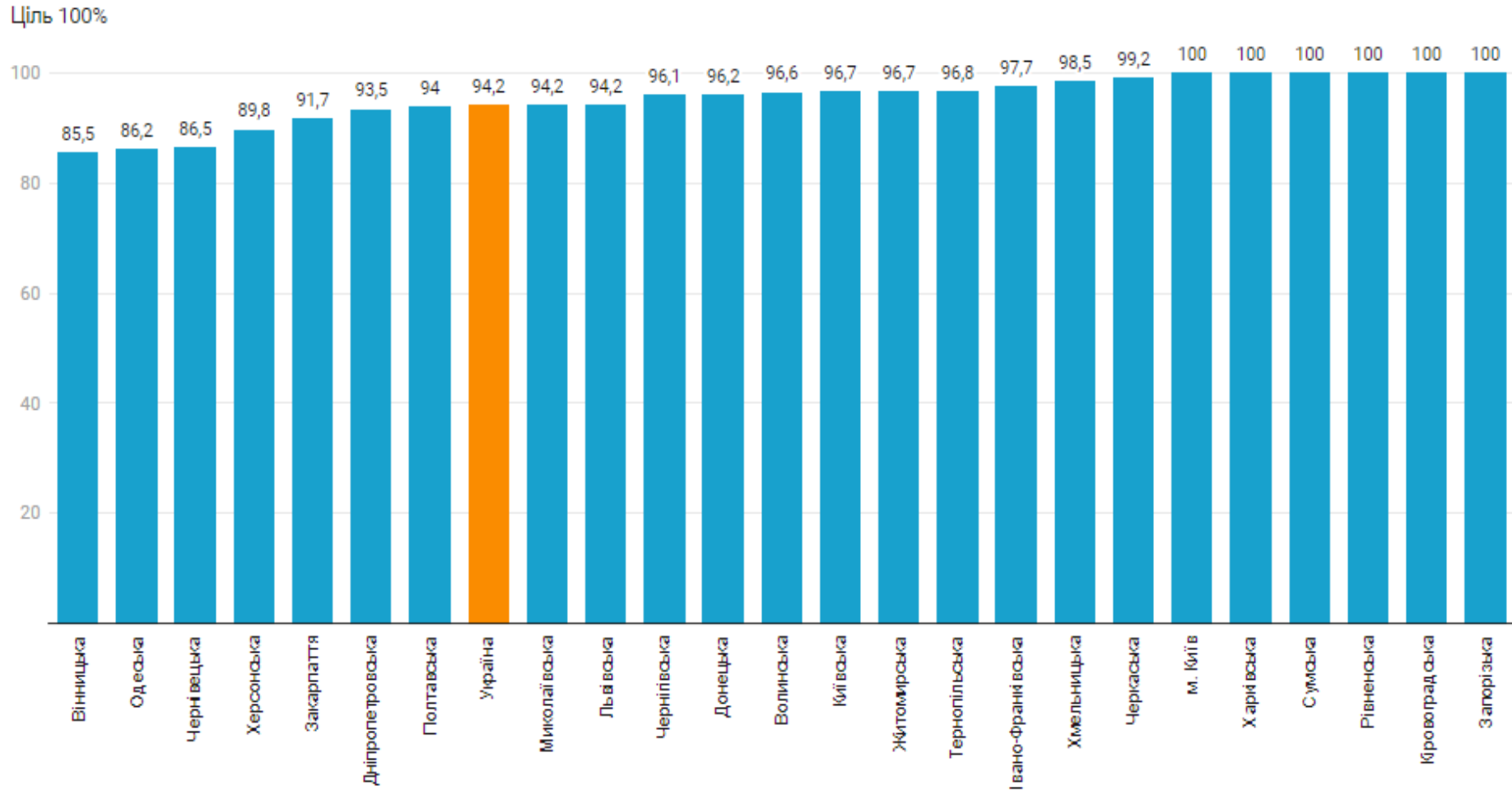
**ДІАГНОСТИКА ТБ-ІНФЕКЦІЇ
(ЛТБІ)**

(шкірні тести, ТВГІ)

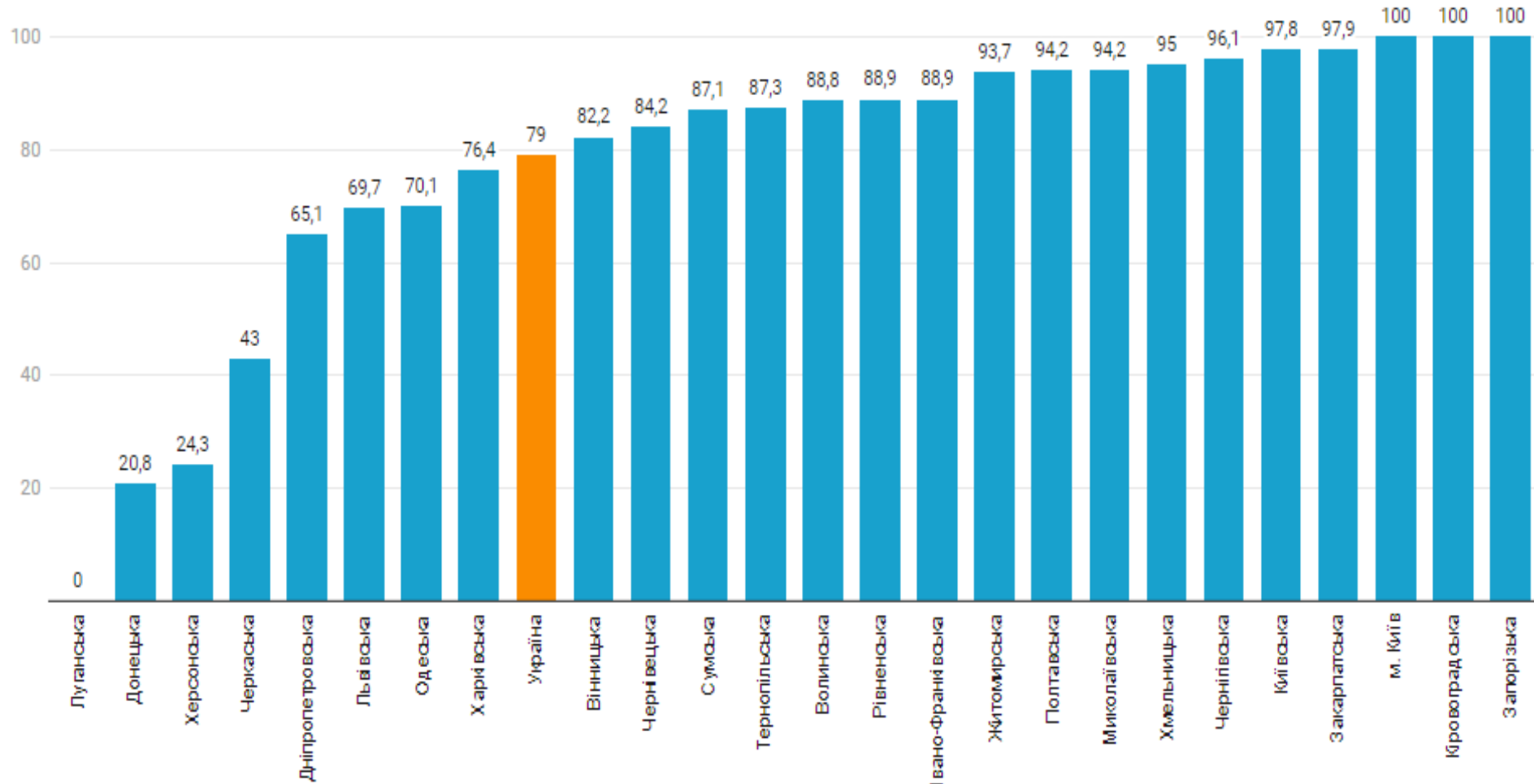
ОХОПЛЕННЯ СКРИНІНГОМ НА ТБ КОНТАКТІВ З ПАЦІЄНТАМИ З БАКТЕРІОЛОГІЧНО ПІДТВЕРДЖЕНИМ, 2023

ВІДСОТОК ОХОПЛЕННЯ ПРОФІЛАКТИЧНИМ ЛІКУВАННЯМ КОНТАКТІВ У 2023 РОЦІ

Відсоток серед тих, кому показано ПЛ ТБІ.

СТАНДАРТ 3 ІК

ЛІКВІДУЄМО
ТУБЕРКУЛЬОЗ

Після осідання крапельних ядер на тверді поверхні відтворення інфекційного аерозолю не відбувається, тому дезінфекція поверхонь не є необхідним заходом ІК ТБ.

Очищення і дезінфекція поверхонь в зонах догляду за пацієнтами є частиною стандартних заходів захисту.

В місцях проживання людей з ТБ проводити **щоденне вологе прибирання** з метою зменшення запиленості й сухості повітря, які сприяють тривалішому перебуванню інфекційного аерозолю у зваженому стані. За потреби використовують зволожувачі повітря.

І ВСЕ. ХЛОР НЕ ВИКОРИСТОВУЄМО, ДЕЗКАМЕРУ НЕ ЗАСТОСОВУЄМО ВДОМА У ХВОРОГО.

ПОКАЗАННЯ ДО ГОСПІТАЛІЗАЦІЇ

- ✓ Ускладнені форми ТБ
- ✓ Тяжкий клінічний стан пацієнта
- ✓ Стан, пов'язаний із супутнім захворюванням, що виникло/ загострилося на тлі ТБ, становить загрозу для життя та/або здоров'я пацієнта і не підлягає лікуванню в амбулаторних умовах
- ✓ Виражені побічні реакції на АМБП
- ✓ Хірургічне лікування при неефективності консервативного лікування
- ✓ Легеневий ТБ з позитивним результатом дослідження мазка мокротиння методом бактеріоскопії

У всіх інших випадках – лікування АМБУЛАТОРНЕ!

**БОРСУКИ ХВОРІЮТЬ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ,
А НАРОДНІ МЕТОДИ БЕЗСИЛІ У ЛІКУВАННІ
ТУБЕРКУЛЬОЗУ**

КОМУНІКАЦІЯ

«Звертають на себе увагу також існуючі забобони та хибні твердження, пов'язані із ТБ. Так, з метою профілактики ТБ респонденти пропонували вживати натуральні продукти харчування, в тому числі часник/цибулю, солодкий чай; миття рук після користування мобільним телефоном, а також прагнення не грішити.

Про поширення народних засобів як способу лікування ТБ говорять і результати медіамоніторингів у 2021 та 2022 роках, які фіксують періодичні публікації у ЗМІ та інтернет-просторі відповідних матеріалів.»

<https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user92/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

ДЕСТИГМАТИЗУЮЧА ТЕРМІНОЛОГІЯ

СЛОВА, ЯКІ МАЮТЬ СТИГМАТИЗУЮЧИЙ ВПЛИВ, ТА ЇХ АЛЬТЕРНАТИВИ

ТБ контакт (TB contact)
Краще використовувати
**КОНТАКТНА ОСОБА (CONTACT
PERSON).**

Використовується до людини, яка зазнала впливу мікобактерії ТБ в побуті або у зв'язку з виконанням професійних обов'язків. Хоча цей термін не має сильних негативних аспектів, він не орієнтований на людину.

https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Rekomendaciji_destygmacyzacija_TB_2023.pdf

КОЖНЕ СЛОВО МАЄ ЗНАЧЕННЯ!

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

НАЦІОНАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДЕСТИГМАТИЗУЮЧОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ
ПРОТИДІЇ ТУБЕРКУЛЬОЗУ

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

УКРАЇНА

переможе

Дякую за увагу!

